

STREDO ŠKOLÁK

Časopis žiakov Súkromnej strednej odbornej školy,

Zlatovská cesta 35, Trenčín

5.vydanie v šk. roku 2022/2023

AKTUALITY

Fakulta bezpečnostného inžinierstva - Žilina

Žiaci a žiačky zo Súkromnej strednej odbornej školy absolvovali v termíne 8.2.2023 odbornú prax na pôde Žilinskej Univerzity, Katedra bezpečnostného inžinierstva.

Žiaci sa mohli oboznámiť s informáciami o prijímacom konaní, prezentáciami jednotlivých študijných odborov v rámci prezentačných stánkov, kde sa mohli individuálne porozprávať s vyučujúcim a študentami daných odborov. Žiaci videli simulovanú ukážku zásahu bezpečnostných a záchranných zložiek, interaktívne prezenčné miesta ako napríklad:

- kriminalistická technika a mechanické zábranné prostriedky
- virtuálny tréning v krízovom manažmente a BOZP
- airsoftová strelnica
- požiarotechnické zariadenia
- a mnohé ďalšie

ODBORNÁ PRAX

Krajské operačné stredisko Trenčine

Žiaci a žiačky zo Súkromnej strednej odbornej školy absolvovali v termíne 16.2.2023 odbornú prax na pôde Krajského operačného strediska, na odbore obrany štátu.

Na začiatok odbornej praxe nás privítal riaditeľ odboru obrany štátu p. Klimošek, ktorý mal pestrú prezentáciu ich odboru. Podľa zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov zabezpečuje výkon štátnej správy na úseku obrany štátu a to najmä:

1. vedie evidenciu registrovaných občanov a občanov zaradených do záloh ozbrojených síl pre potreby ozbrojených síl, poskytuje im informácie a výpisy z tejto evidencie, povoláva ich na výkon mimoriadnej služby,
2. pripravuje, zabezpečuje a vykonáva mobilizáciu ozbrojených síl; vedie dokumentáciu na prípravu, zabezpečenie a vykonanie doplnenia ozbrojených síl alebo mobilizácie ozbrojených síl a na zabezpečenie výkonu alternatívnej služby a podieľa sa na spracovaní krízového plánu okresného úradu v sídle kraja za oblasť obrany štátu,
3. realizuje oslobodenie občanov od výkonu mimoriadnej služby a alternatívnej služby,
4. vedie dokumentáciu občanov povinných vykonať alternatívnu službu namiesto mimoriadnej služby, poskytuje im informácie a výpisy z tejto dokumentácie a povoláva ich na výkon alternatívnej služby,
5. povoláva registrovaných občanov na odvod v čase vojny a vojnového stavu,
6. vykonáva odvod a prieskum zdravotnej spôsobilosti občanov, ktorým vznikla branná povinnosť,
7. vyraduje občanov, ktorým vznikla branná povinnosť, z evidencie po zániku brannej povinnosti,
8. vedie evidenciu občanov, ktorí vykonali štátnu službu profesionálnych vojakov v ozbrojených silách, po zániku ich brannej povinnosti a poskytuje im informácie a výpisy z tejto evidencie,
9. vykonáva v spolupráci s okresným úradom v územnom obvode kraja a obcou výber nehnuteľností a vecných prostriedkov potrebných na zabezpečenie obrany štátu a vedie ich evidenciu a evidenciu právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a fyzických osôb, ktoré majú k vecným prostriedkom a nehnuteľnostiam vlastnícke právo, právo správy, sú ich oprávnenými držiteľmi alebo k nim majú iné obdobné užívacie práva,
10. predkladá podklady na rozhodnutie okresného úradu v územnom obvode kraja o uložení povinnosti poskytnúť vecné prostriedky a nehnuteľnosti potrebné v čase vojny alebo vojnového stavu na plnenie úloh potrebných na obranu štátu právnickými osobami, fyzickými osobami oprávnenými na podnikanie a fyzickými osobami,
11. na základe podkladov od obcí vedie evidenciu právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a fyzických osôb, ktorým sa môže v čase vojny alebo vojnového stavu uložiť povinnosť poskytnúť ubytovanie príslušníkom ozbrojených síl, ozbrojených zborov,

Hasičského a záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy hospodárskej mobilizácie; návrhy na uloženie tejto povinnosti predkladá okresnému úradu v územnom obvode kraja,

12. poskytuje služobnému úradu na účely plnenia úloh personálneho doplňovania ozbrojených síl údaje uvedené v zákone č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o občanoch, ktorým vznikla branná povinnosť,

13. navrhuje okresnému úradu v územnom obvode kraja fyzické osoby, ktorým môže byť v čase vojny alebo vojnového stavu uložená pracovná povinnosť,

14. podieľa sa na plnení opatrení pri príprave obrany štátu najmä v oblasti brannej výchovy obyvateľstva a podpory činnosti vojenských záujmových združení,

15. spolupracuje

15.1.s orgánmi miestnej štátnej správy, obcami, vyššími územnými celkami, právnickými osobami, fyzickými osobami oprávnenými na podnikanie a fyzickými osobami pri plnení úloh podľa zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,

15.2.s okresnými úradmi v územnom obvode kraja pri výkone kontroly plnenia úloh podľa zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,

a pri usmerňovaní obcí pri plnení úloh potrebných na obranu štátu,

15.3.s útvarmi a zariadeniami ozbrojených síl pri plnení úloh podľa zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,

16. prejednáva v prvom stupni priestupky a správne delikty, ukladá pokuty za priestupky a správne delikty podľa § 20 a § 20a zákona č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších a podľa § 13 a § 14 zákona č. 569/2005 Z. z. o alternatívnej službe v čase vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov; uložené pokuty zadáva do informačného systému,

17. predkladá Ministerstvu obrany Slovenskej republiky podklady na priznanie vojenskej hodnosti občanom, ktorí skončili služobný pomer,

18. prijíma opatrenia a ukladá úlohy potrebné na obranu štátu okresným úradom v územnom obvode kraja a kontroluje plnenie týchto úloh,

19. koordinuje v spolupráci s vyšším územným celkom prípravu a zabezpečenie plnenia úloh potrebných na obranu štátu, ktoré uskutočňujú okresné úrady v územnom obvode kraja a obce.

Bezpečnostný správca plní úlohy v rámci svojej pôsobnosti podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o ochrane utajovaných skutočností.

KRAJINA

Turecko

Je euroázijská krajina nachádzajúca sa hlavne na Anatólskom polostrove. V rôznych etapách svojej histórie bolo územie obývané rôznymi civilizáciami vrátane anatólskych národov, Asýrčanov, Grékov, Trákov, Frýgov, Urartov a Arménov. Seldžuckí Turci začali osídľovať toto územie v 11. storočí a ich víťazstvo nad Byzantíncami v bitke pri Mantzikerte v roku 1071 symbolizuje založenie Turecka pre mnohých tureckých nacionalistov. Od konca 18. storočia moc ríše klesala s postupnou stratou teritórií a prehrami v bitkách. V snahe upevniť oslabujúce sociálne a politické základy ríše začal robiť Mahmud II. začiatkom 19. storočia modernizáciu, ktorá priniesla reformy vo všetkých oblastiach štátu vrátane armády a byrokracie, spolu s emancipáciou všetkých občanov. Turecko má najviac mladých obyvateľov v EÚ. Priemerný vek v Turecku je približne 31 rokov a len 9 % obyvateľov krajiny je starších ako 60 rokov. Národným športom Turecka je zápasenie s olejom. Zápasenie s olejom, známe aj ako zápasenie s tukom, je jedným z najstarších športov v Turecku. Pri zápasení s olejom sa bojovníci vopred polejú olejom a potom sa postaví proti svojmu súperovi.

Kuchyňa a národné jedlá Turecka

Každá krajina má svoju typickú kuchyňu a národné jedlá. V prípade Turecka to je mnoho korenín a jedál, ktoré sa podobajú gréckej kuchyni, a samozrejme veľmi známy a obľúbený je aj turecký kebab, ktorý má rôzne podoby ako napríklad Doner kebab, ktorý poznáme aj u nás čo je opekané mäso na rošte z ktorého sa odkrajujú kúsky mäsa, alebo šiš kebab čo je vlastne špiž. V tureckej kuchyni sa používajú hlavne čerstvé prísady do jedál a korenie, ktoré pridávajú jedlám rozmanité chute.

kebab

pita

Národné jedlo Turecka je práve kebab a cacik čo je uhorkovo-jogurtový šalát. Ďalšou špecialitou sú plnené zelené papriky nazývané „biber dolması“, ktoré sa veľmi podobajú nášmu slovenskému jedlu plnenej paprike. No hlavnou veľmi známou potravinou Turecka je turecký chlieb nazývaný „ekmek“. Je nadýchaný a pripomína francúzsku bagetu. Ďalším známym chlebom je pita- arabský chlieb, ktorý sa udomácnil v Turecku.

V hoteloch a v reštauráciách je možnosť ochutnať práve tieto špeciality tureckej kuchyne avšak je tu takisto veľký výber gréckej a talianskej kuchyne a mnoho rybích špecialít no samozrejme nechýba ani veľký výber ovocia.

Vrtuľník

Záchranná zdravotná služba (staršie Letecká záchranná zdravotná služba) je súčasťou integrovaného záchranného systému na Slovensku. V súčasnosti prevádzkuje 7 základní, ktoré rovnomerne pokrývajú celé územie krajiny. Vrtuľníková záchranná zdravotná služba (staršie Letecká záchranná zdravotná služba) je súčasťou integrovaného záchranného systému na Slovensku. V súčasnosti prevádzkuje 7 základní, ktoré rovnomerne pokrývajú celé územie.

HRADY A ZÁMKY

Čachtický hrad

Stavba stredovekého kamenného hradu súvisela s tatárskym vpádom do Uhorska.

Výstavba Čachtického hradu začala v 1. polovici 13. storočia na podnet panovníka Bela IV. Hrad bol vybudovaný Kazimírom z rodu

Hunt-Poznan v 13. storočí. Na konci 13. storočia sa hradu zmocnil Matúš Čák

Trenčiansky. V roku 1392 daroval hrad kráľ Žigmund Stiborovi zo Stiboríc za jeho verné služby. Po Stiborovej smrti hrad Čachtice vlastnil jeho rovnomenný syn a to až do roku 1434.

Pravdepodobne vtedy prišli k prestavbe jestvujúceho pôvodného hradu a rozšíreniu o veľké nádvorie s gotickou kaplnkou, obkolesenie hradu parkánovými múrmi s ochodzou a cimburím, hospodárskymi budovami, dielňami a tunelovitým vchodom. Prudký rozvoj palných zbraní v 2. polovici 15. stor. podnietil vybudovanie druhého širšieho parkánu, ktorý na juhu vyústil až do predsunutej opevnenej bašty s delovými strieľňami. Keď posledný príslušník rodu Orságovcov – Krištof Orság zomrel bez potomkov, pripadlo hradné panstvo kráľovi Maximiliánovi I., ktorý ho dal v roku 1569 do zálohu Uršule Kanižajovej vdove po Tomášovi Nádašdym. Jej syn František Nádašdy I. hradné panstvo od panovníka odkúpil v roku 1602. Po jeho smrti v roku 1604 zdedila panstvo manželka Alžbeta Báthoryová – známa ako krvavá čachtická pani, ktorá však žila v kaštieli v Čachticiach. Po smrti Alžbety vznikli dedičské spory medzi jej deťmi – synom Pavlom Nádašdym a dcérami Katarínou a Annou, vydanými za Juraja Drugeta a Mikuláša Zrínskeho. S opravou a prestavbou hradu v roku 1670 bol najviac zviazaný František Nádašdy II. Po odhalení Vešelénihho sprisahania, v ktorom sa angažoval aj František, panovník nariadil obsadiť Čachtický hrad a skonfiškovať majetok. Pri rabovaní cisárskym vojskom bol hrad poškodený. Po dobytí kuruckými vojskami F.

Rákociho /1708/ začal hrad pustiť a v roku 1799 vyhorel. V roku 1765 získali panstvo Erdodyovci, v roku 1855 Bruenerovci a v roku 1887 Springerovci. Zo stručnej prehliadky vlastníkov obce, panstva a hradu vidno, že sa tu vystriedalo množstvo významných uhorských rodov.

Starý zámok Banská Štiavnica

Hlavnou dominantou centra Banskej Štiavnice, ktorá je zapísaná do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO je Starý zámok ležiaci západne od Trojičného námestia.

Najstarším objektom v zámku je bývalý farský Kostol Panny Márie. Spolu so susedným karnerom sv. Michala ho postavili v 13. storočí ako trojlod'ovú románsku baziliku. V 14. storočí okolo kostola vybudovali obranný múr, čím sa začali vytvárať základy budúceho mestského hradu. Obranný systém neskôr rozšírili o baštu a vstupnú bránu s vežou.

Turecké nebezpečenstvo vyvolalo potrebu ďalšej prestavby, ktorá opevnený kostol premenila na strážnu pevnosť.

Klenbu kostola zborili, čím vznikla dnešná štvorkrídlová palácová stavba s vnútorným nádvorím na mieste ústrednej chrámovej lode. Baroková úprava v 18. storočí sa dotkla najmä pôvodnej vstupnej veže.

Dnes Starý zámok slúži Slovenskému banskému múzeu. Počas letnej sezóny sa v zámku konajú divadelné predstavenia a kultúrne programy.

UMENIE

Paul Klee

Narodil sa 18. decembra 1879 v Berne a zomrel 29. júna 1940 v Muralte. Bol nemecko – švajčiarsky maliar. Jeho tvorbu ovplyvnili viaceré umelecké smery – expresionizmus, kubizmus, aj surrealizmus. Bol členom umeleckého spolku Modrý jazdec. Taktiež bol nadaným spravodajcom a vychovávateľom, ktorého prednášky o teórii farieb majú významné miesto v modernom umení. Vyučoval na nemeckej škole umenia, dizajnu a architektúry Bauhaus. Vo svojich obrazoch a spisoch skúmal abstraktné a poetické myšlienky. Veril, že materiálny svet je iba jednou z mnohých skutočností otvorených ľudskému uvedomeniu. Bol tiež hudobníkom, ktorý predtým, ako začal maľovať, cvičil na svojich husliach, ako umelec cítil logiku medzi hudbou a vizuálnym umením.

V roku 1900 začal vyvíjať experimentálne techniky, vrátane leptania a kreslenia ihlou na sčernenej sklenenej tabuli. Od roku 1903 do roku 1905 pracoval na sérii leptov s názvom Vynálezy, v ktorých ilustroval niekoľko groteskných postáv. Počas tejto doby hral na orchestroch aj na husliach a písal recenzie koncertov.

Jeho práca dosiahla novú úroveň zrelosti počas prvej svetovej vojny. Smrť jeho priateľov ho zasiahla. V reakcii na tieto straty urobil veľa litografií s perom a atramentom vrátane filmu Smrť za nápad. Do nemeckej armády nastúpil v roku 1916, obnovil kamufláž lietadiel a pracoval ako úradník. Počas celej vojny mu neušli ani jeho výstavy.

Počas neskorších rokov trpel plynvaním chorobou, sklerodermou a bolesťami. Jeho neznesiteľná bolesť sa odráža v jednom z jeho posledných obrazov Smrť a oheň, ktorý zobrazuje lebku s nemeckým slovom „Tod“.

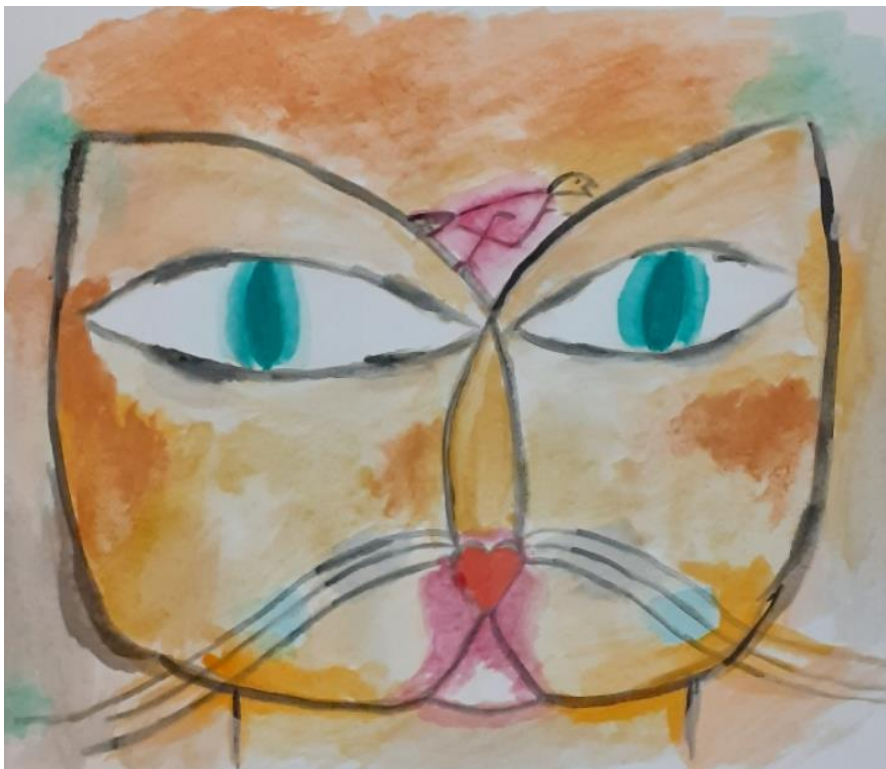

Cat and Bird

Tento obraz Paul Klee namaľoval v roku 1928. My sme sa rozhodli tiež namaľovať, a môžeme povedať, že to je ako originál.

Paul Klee použil techniku olej a plátno, no my sme skúsili osobitný štýl – vodové farby, výkres a už len štetec a cit k maľovaniu, a to nám veru nechýba.

Dúfame, že naše výtvarné umenie Vás poteší.

HUDBA A TANEC

Robert Smith

Robert James Smith (* 21. apríl 1959, Blackpool, Spojené kráľovstvo) je anglický gitarista, spevák a skladateľ. Je vedúcim spevákom a hlavným skladateľom v rockovej kapele The Cure. Je jediným členom skupiny, ktoré v nej hrá od jej založenia v roku 1976. Smith je multiinstrumentalista a hrá na gitare, basgitare, kontrabase, klávesoch, husliach, flaute a trúbke. Je považovaný za priekopníka novej gitarovej vlny.

Robert napísal a zložil väčšinu piesní The Cure. Je jediným členom skupiny, ktoré v nej hrá nepretržite od jej založenia. Všeobecne platí, že The Cure je Robert Smith a Robert Smith je The Cure.

Smith pomohol k popularizácii gotického štýlu obliekania. Pre jeho imidž je typický rozmazaný červený rúž, rozstrapatené čierne vlasy a čierne oblečenie. Maľuje sa už od svojich trinástich rokov.

Jeho piesne sú často plné depresie, melanchólie, pocitu samoty a osobnej izolácie. Robert priznáva, že je často obeťou veľkých návalov depresie. Najviac sa to prejavilo na albumoch Pornography, Disintegration a Bloodflowers

Čardáš

- párový krúživý tanec. Reprezentuje krúživé tance nového štýlu (novouhorského). Vznikol na podklade krúživých tancov starého štýlu, verbunkov a starších európskych párových tancov na konci prvej polovice 19. storočia. Ujal sa ako národný spoločenský tanec uhorského meštianstva. Pomenovanie je odvodené od maďarského slova *csarda* – krčma. Čardáše sa územím Slovenska šírili najmä na konci 19. a začiatkom 20. storočia, keď čardášovú tanečnú módu podporovali učitelia tancov. Vo vidieckom tanečnom repertoári sa vďaka výraznej podobnosti buď premiešali s miestnymi regionálnymi krúživými tancami starého štýlu (prípadne im len prepožičali svoj názov), alebo fungovali paralelne ako dva samostatné tance či úplne vytlačili a nahradili pôvodný tanec starého štýlu.

Všetky regionálne varianty čardášu majú párovú formu a improvizáciu rúk tanca. V páre sa tanečníci držia najčastejšie v objatí v páse, zriedkavejšie za ruky alebo tancujú samostatne voľne po tanečnom priestore.

PES A MAČKA

Veľký švajčiarsky salašnícky pes

História plemena

Veľký švajčiarsky salašnícky pes je potomkom pôvodných psov chovaných na území Švajčiarska. V priebehu 18. a 19. storočia sa tento veľký mäsiarsky pes rozšíril po celej Európe. Títo silní psy boli využívaní predovšetkým na stráženie a ochrane majetku, stráženia dobytku na pastvinách, uplatnili sa aj ako pastierske psy a často aj ako ťažné psy, ktorí ťahali rôzne náklady na vozíkoch alebo saniach. Čistokrvný chov tohto psieho plemena spadá do konca 19. a začiatku 20. storočia. V roku 1908 boli v Langental, na jubilejný výstave k 25. výročiu založenia Švajčiarskej kynologickej spoločnosti, prvýkrát predvedenie na posúdenie dva psy, predstavenie ako krátkosrsté bernské salašnícke psy.

Povaha-je veľmi priateľský a má pokojnú a vyrovnanú povahu. Ku svojej rodine je citlivý a je ju mimoriadne verný a oddaný.

Veľmi dobre sa znáša s deťmi, rovnako tak je tolerantný voči iným domácim zvieratám, vrátane mačiek. Prítomnosť svojej rodiny priamo zúfalo potrebuje a vyžaduje jej spoločnosť. Je to nevtieravý spoločník, ktorému stačí pozorovať členov svojej svorky a byť v ich blízkosti. Tieto psy boli skôr hojne využívaní na ťahanie bremien a táto činnosť im aj dnes pôsobí potešenie. Či to bude ťahanie detí na saniach, stráženie domu, záchranársky výcvik alebo nácvik agility, všetko bude robiť rád a oddane. Veľký švajčiarsky salašnícky pes je tiež dobrý strážca. Má silne vyvinutý teritoriálne inštinkt a voči cudzím je ostražitý a odvážny. Odhodlane bude chrániť svoju rodinu. Pokiaľ šteká, oznamuje votrelca, ale vždy sa čoskoro upokojí a nikdy nešteká bezdôvodne.

Vzhľad-Veľký švajčiarsky salašnícky pes je veľký, masívny pes s pevnou kostrou a výborne osvalený. Cez svoju mohutnú postavu je dobre pohyblivý. Srst' je krátka a hustá, vo farbe trikolóry (čierna, hnedá, biela). Podsada je veľmi hustá, preto tento pes výborne znáša chladné počasie (môže žiť celoročne vonku), horúco nemá rád. Plemeno má výšku v kohútiku 60 - 72 cm a v dospelosti dosahuje váhy okolo 60-tich kilogramov.

Ruská modrá mačka

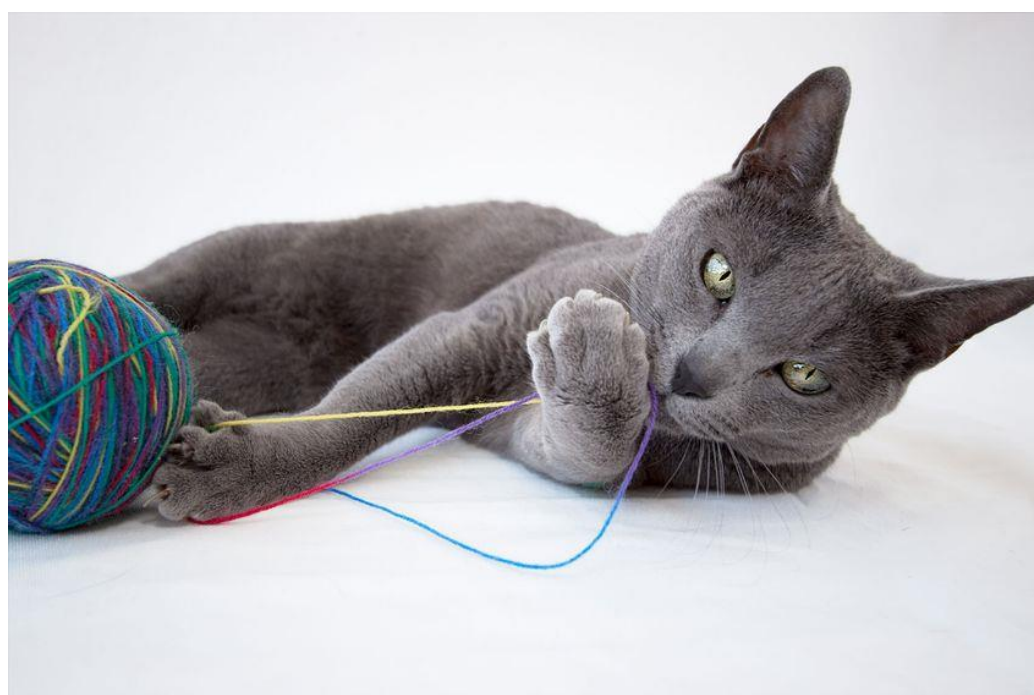
Pôvod: Archangel'sk, Rusko

Povaha: Ruské modré mačky sú považované za plyšové, mierne aktívne mačky. Zatiaľ čo vo veku mačiatka sú hravé a temperamentné, v dospelosti sa stávajú jemnými, suverénnymi atlétmi. Často sú ponúkané ako ideálne mačky do bytu. Ruská modrá mačka je veľmi inteligentná, miluje výzvy a zábavu! Milujú inteligentné hračky rovnako ako hľadanie potravy. Veľa ruských modrých mačiek sa dokonca naučí cirkusové triky, ale to samozrejme

závisí od charakteru danej mačky.

Vzhľad: Postava ruskej modrej mačky je pôvabná. Mimoriadne vyniká mäkká srst' tejto mačky. Je jedinečná a hodvábná textúra srsti: krycia srst' a podsada ruskej modrej mačky má rovnakú dĺžku – a tvorí tak hladkú, krátku srst' s plyšovou textúrou. Hlava ruskej modrej mačky má klinovitý tvar, oči a uši sú posadené ďaleko od seba. Charakteristické sú výrazné vankúšiky s fúzikmi, čo jej tvári zapožičiava reprezentatívny vzhľad.

KVETY A STROMY

Prvosienka

Trváce byliny z čeľade prvosenkovitých (Primulaceae) s krátkym valcovitým, husto rozkoreným podzemkom, z ktorého vyrastá ružica podlhovasto vajcovitých kučeravých prízemných listov a 10-30 cm vysoký stvol s okolíkom voňavých žltých kvetov v rozličných odtieňoch. Plody sú jednopuzdrové tobolky. U nás sa vyskytujú vo viacerých plemenách a navzájom skrížených odrodách, ktoré kvitnú v čase od apríla do mája. Väčšina pôvodne rastie v Európe a Ázii, a niekoľko druhov aj v Amerike. Celkovo existuje asi 550 druhov. Z prvosenok sa robia nálevy z kvetov. Je veľmi známa aj preto, lebo čistí pleť a vyrovnáva vrásky. Jej hlavným využitím je liečenie respiračných ochorení, liečenie zápalu priedušiek a hlavne liečenie zápalu pľúc. Prvosienka pôsobí odkašliavajúco a odhlieňujúco pri bronchitickom kataré, čiernom kašli, astme, chrípke a prechladnutiach, zmiernuje bolesti pri reumatizme, účinkuje utišujúco na nervy pri nespavosti, neurózach, epilepsii, apoplexii. Má slabý diuretický účinok a pôsobí pri odtučňovaní, posilňuje imunitný systém, má antiseptické a antibiotické účinky a prečisťuje krv a dýchacie cesty.

Agát biely

Drevina, dorastajúca do výšky do 25 metrov. Má sivohnedú až hnedú, hlboko popukanú vrchnú vrstvu kôry. Konáre sú trnité, s pevnými trňmi, striedavo olistené nepárno perovitými listami. Jednotlivé lístky sú oválne, celookrajné. Kvety sú ovisnuté strapce, bielej farby, so silnou vôňou, ktoré sa tvoria od mája do júna. Plodom je hnedý sploštený struk. Strom má stredne rozkonárenú nepravidelnú korunu. Voľne v prírode pravidelne a bohato nasadzuje množstvo semien, ktoré sa ľahko ujímajú. Pri šľachtení sa agát rozmnožuje najmä zelenými a koreňovými odrezkami pre cenné zachovanie dedičných vlastností. Okrem kvetov sú všetky ostatné časti agáta značne jedovaté. Príznakmi otravy je slinenie, nevoľnosť, preháňanie, bolesť hlavy, srdcová slabosť, pokles tlaku, krče, ochrnutie a smrť. V prípade otravy treba ihneď zabezpečiť prvú lekársku pomoc. Má rád teplo.

VESMÍR A HVIEZDY

Kométa-Jupiter

Je piata planéta v poradí od Slnka, najväčšia a najhmotnejšia planéta našej slnečnej sústavy. Je pomenovaný po rímskom bohovi Jupiterovi. Symbolom planéty je štylizované znázornenie Jupiterovho božského blesku.

Jupiter je prvou planétou od Slnka, ktorá nemá pevný povrch. Jupiter sa okolo svojej osi otočí najrýchlejšie zo všetkých planét slnečnej sústavy.

Vzdialenosť od Slnka- 778 500 000 km

Polomer- 69 911 km

Hmotnosť- 1, 898e27kg

Plocha- 6, 142e10 km

Gravitácia- 24,79 m/s

Vek-4, 603e9 rokov

Zdroj článkov: Internet